

↑ Obr. 3. Český Krumlov, bývalý panský pivovar, scezovací baterie v objektu varny, foto: Eva Erbanová, 2023

← Obr. 4. Český Krumlov, bývalý panský pivovar, skleněná lávka v renesančním krovu nad městským panským sídlem v severozápadním křídle areálu, foto: Eva Erbanová, 2023

zpřístupněném podkroví si návštěvníci mohou ze skleněné lávky prohlédnout výjimečně hodnotný renesanční krov. Revitalizací prošlo také nádvoří a přilehlá pivovarská zahrada s objekty, jež slouží jako zázemí pro sezónní kulturní programy. Stále expozice jsou členěné do několika významových celků (Život, Práce, Sny, Umění). Revitalizovaná část areálu pivovaru tudíž významným způsobem přispívá k rozšíření kulturněhistorických atraktivit městské památkové rezervace Český Krumlov zařazené na seznam Světového kulturního dědictví UNESCO.

Nález a restaurování dvoulodního sálu městského panského sídla (vdovského sídla Anny z Roggendorfu) v Českém Krumlově

Roman Lavička

V letech 2021–2023 probíhala revitalizace části areálu bývalého pivovaru Eggenberg v Českém Krumlově, jehož součástí je i městská panská rezidence, obecně známá jako bývalé vdovské sídlo. Od 18. století objekt sloužil úředním účelům a pro ubytování zaměstnanců pivovaru, což přineslo řadu změn a vestaveb, které skryly jeho původní vnitřní dispozici. Z archivních pramenů bylo známo, že zde v době renesance pobývala Anna z Roggendorfu († 1562). Matka posledních Rožmberků si tu nechala v letech 1547–1558 zbudovat městský palác se zahradou. Při obnově se podařilo nejen z větší části rehabilitovat dispozici renesančního paláce, ale též identifikovat dochované stavební konstrukce předchozích středověkých domů.

Podařilo se odhalit prostor, jehož existenci dosavadní odborná literatura – až na drobné hypotetické zmínky – nezaznamenala. Ze starších stavebněhistorických i operativních průzkumů byly v rámci jeho půdorysu známy pouze některé izolované prvky konstrukce a výzdoby. Objevem se proto stala nejen jeho celková podoba, konkrétní

Obr. 1. Český Krumlov, městské panské sídlo, prostor dvoulodního sálu na počátku restaurování, foto: Roman Lavička, únor 2021

Obr. 2. Český Krumlov, městské panské sídlo, prostor dvoulodního sálu v průběhu odstraňování druhotných příček, foto: Roman Lavička, červenec 2021

Obr. 3. Český Krumlov, městské panské sídlo, prostor dvoulodního sálu po restaurování, foto: Roman Lavička, srpen 2023

výtvarné řešení a komunikační schéma, ale zejména zasazení do historických souvislostí velkorysé adaptace staršího středověkého objektu, která proběhla již v závěru 15. století, tedy nikoliv až v souvislosti s pozdějšími renesančními úpravami. Při obnově panského domu byl po odstranění vložených mladších konstrukcí v přízemí objektu odhalen a restaurován reprezentativní dvoulodní sál, v němž pozdně středověké kamenické prvky nesly renesanční malovanou hřebínkovou klenbu z doby kolem poloviny 16. století. Kamenické prvky a kamenické značky ovšem prozrazují, že dvoulodní prostor vznikl již v letech 1490–1500 na přání rožmberského vladaře Petra IV. z Rožmberka (1493 – † 1523), a to za účasti kameníků, kteří současně upravovali českokrumlovský hrad a působili na stavbách kostelů ve Chvalšinách, Rožmberku nad Vltavou a Hořicích na Šumavě. Nedokončený sál doplnila kolem poloviny 16. století nynější hřebínková klenba s malovanou výzdobou. Místnost pravděpodobně sloužila, či měla sloužit, ke společnému stolování rodiny majitele, šlechtý, dvořanů a dalších hostů, k pořádání oslav nebo jako shromažďovací prostor.

Krumlovský sál ve středoevropském měřítku nevyniká svými rozměry, byl však mezi profánními prostory v době svého vzniku unikátní svou dvoulodní dispozicí i kvalitním zpracováním kamenických detailů. To dokládá vysokou úroveň architektury, kamenického a stavebního řemesla na rožmberském panství v závěru 15. a v 16. století. Nejbližší domácí funkční analogii, technologicky a výtvarně však zcela odlišnou, nalézáme ve dvoulodním sálu se sklípkovou klenbou na hradě v západočeském Boru u Tachova, který byl saskými mistry zbudován v druhém desetiletí 16. století pro Kryštofa ze Švamberka. V zahraničí nalézáme účelem a zčásti i dispozičním řešením příbuzný prostor na arcibiskupském hradě Hohensalzburg. Tamější velký sál z roku 1501 sice kryje dřevěný trámový strop, jeho menší část při průčelí je však nesena čtyřmi sloupy.

Po několika stoletích se tak v Českém Krumlově podařilo nalézt a do původní podoby rekonstruovat profánní dvoulodní prostor s malířskou výzdobou, který nemá v rámci jižních Čech obdoby. Díky pochopení investora se podařilo realizovat velké množství odborných průzkumů a na základě jejich výsledků upravit původní projekt (např. restaurování nástěnných maleb, výšku podlahy, zádlažbu, způsob osvětlení) tak, aby byly v co největší míře zachovány kvality rehabilitovaného goticko-renesančního sálu, jenž je nově přístupný veřejnosti.

Nález a restaurování nástěnných maleb v kostele sv. Havla v Čejeticích

Roman Lavička

V roce 2023 skončila stavební obnova kostela sv. Havla v Čejeticích na Strakonicku. Tato sakrální stavba se dnes nachází na samotě, asi půl kilometru jihovýchodně od středu obce. Vystavěna byla v polovině 13. století nedaleko řeky Otavy, v místech, kde stávalo panské sídlo, zaniklá tvrz vladyků z Čejetic.

Při stavebním zásahu, financovaném z prostředků obce a Ministerstva kultury, se podařilo nalézt několik zlomků středověkých nástěnných maleb ze třetí čtvrtiny 14. století. V kněžišti nalevo od hlavního oltáře restaurátoři zabezpečili zbytek malovaného rostlinného dekoru, který rámoval sanktuář. V jeho blízkosti se zachovaly dva z původně dvanácti malovaných konsekračních křížů, které se v kostelních interiérech vyhotovovaly – v návaznosti na symboliku dvanácti apoštolů – jako připomínka, že stavba byla řádně vysvěcena. Největší a nejvýznamnější část nástěnné výzdoby se podařilo odkrýt na severní straně lodi. Jedná se o zlomek pašijového cyklu, který minimálně ve dvou pásech nad sebou popisoval Ježíšovo utrpení na konci jeho pozemské cesty. Vzhledem